

Stuseco

Stichting ter bevordering van de studie van de Surinaamse economie

Opgericht 16-12-1977, Stichtingenregister nr 41149657

C.Jolstraat 50 ~ 2584 ET Den Haag ~ Tel +31 (0)70 3523832 ~ Fax 3549589

E-mail: mmc@bart.nl ~ Homepage www.stuseco.org

Jaarverslag 2009

STUSECO

*Foto: Volkswoningbouwproject in Commewijne in 1985
met spelende kinderen: de generatie die nu in actie is*

Tweeëndertigste jaarverslag, d.d. 20 januari 2010

Inhoud:

Verslag van de Bestuursvergadering Stuseco op 3 december 2009 te Scheveningen	2
Financiën	3
Verslag Bezoek aan Suriname 11-17 januari 2009	5
Trainingsbezoek aan Stuseco in Den Haag van vier medewerkers Studiedienst Centrale Bank van Suriname, 23 mei tot 11 juni 2009	8
Activiteiten in het 39 ^e bezoek aan Suriname 18 juni – 2 juli 2009 Marein van Schaaijk	10

Verslag van de Bestuursvergadering Stuseco op 3 december 2009 te Scheveningen.

Aanwezig de bestuursleden: Marein van Schaaijk (voorzitter), Conny van Schaaijk- van der Schilden (secretaris), Jaap van der Straaten, en Desiree Louz. Verhinderd wegens uitlandigheid: het bestuurslid Rob Lansman.

De activiteiten van Stuseco in 2007 en 2008 staan in het vorige Jaarverslag, dat is besproken in de Bestuursvergadering van 18-12-2008.

Activiteiten in 2009:

1. Van 11-17 januari was Dr. Marein van Schaaijk in Suriname om de SPS te ondersteunen bij het maken van scenario's in verband met de mondiale crisis. Een (bescheiden) honorarium door Staatsolie werd aan Stuseco gegeven. De uiteindelijk resulterende modelfile is in augustus gepubliceerd op homepage SPS.
2. Van 25 mei tot 9 juni volgden 4 economen van CBvS een training bij Stuseco in Nederland. Dit mondde uit in versie 4 van CBMOD, het model van CBvS, nu met kwartaal module. Zie het uitgebreide verslag van dit bezoek.
3. Van 19 juni tot 2 juli bezochten Marein van Schaaijk en Conny van Schaaijk Suriname. De volgende activiteiten:
 - a) Workshops met SPS over update ramingen tbv Outlook van SPS (die is in augustus gepubliceerd, ook op homepage SPS)
 - b) Workshops bij ABS over maken Input-Output tabel
 - c) Workshop bij CBvS, en meeting met management
 - d) Colleges bij IGRS van Universiteit Suriname
 - e) Lezing voor Suriname Business forum. Zie Paper dat ook op www.stuseco.org zal worden geplaatst.

Voorts ondersteuning van SPS en CBvS via telewerken.

Kosten en inkomsten in 2009:

Er waren dit jaar geen kosten, omdat MMC de reis- en verblijfkosten naar Suriname en de kantoorkosten van bezoek CBvS aan Stuseco voor zijn rekening nam. Er waren inkomsten: 2424 Euro van Staatsolie en 250 Euro vanwege lezing voor SBC en 814 voor de colleges aan Universiteit.

Jaarverslag 2009

Op basis van het voorgaande is dit Jaarverslag 2009 opgesteld.

De jaarvergadering van het bestuur van de Stuseco, met bespreking van concept Jaarverslag 2009 3 december 2009. Van links naar rechts: Jaap van der Straaten, Desiree Louz, Conny van Schaijk- van der Schilden en Marein van Schaijk. Niet aanwezig wegens uitlandigheid; Rob Lansman.

Financiën

De middelen van de Stuseco zijn afkomstig uit drie bronnen:

1. bestuursleden die gratis tijd ter beschikking stellen
2. financiële middelen afkomstig van donaties van bestuursleden en honoraria van door bestuursleden verzorgde trainingen etc.
3. kosten gesponsord door Micromacro Consultants

Met deze middelen heeft de Stuseco diverse trainingsbezoeken aan Suriname gefinancierd, en de productie van notities, (draai)boeken en artikelen. Voorts diverse trainingsbezoeken van Surinaamse economen aan de Stuseco in Nederland. (De reis- en verblijfkosten van deze bezoeken aan Nederland zijn vaak betaald door UNDP en andere donoren). Verder financierde de Stuseco in het verleden honoraria van Surinaamse economen die bijdragen leverden aan door de Stuseco uitgegeven boeken.

De directe financiële uitgaven waren de laatste jaren nagenoeg nihil. De belangrijkste activiteiten betreffende post graduate training van Surinaamse economen door de voorzitter, maar hij brengt geen honorarium in rekening. De materiële kosten van bezoeken aan Suriname (in combinatie met bezoeken voor zijn werk op Curaçao en Aruba) werden na 1994 gesponsord door het bedrijf van de voorzitter, Micromacro Consultants BV, dat ook de kantoorfaciliteiten en dergelijke voor zijn rekening nam voor trainingsbezoeken in Nederland. Daardoor zijn de financiële uitgaven van de Stuseco de laatste jaren minimaal.

Overzicht Stuseco in Euro in €	1977 t/m 2008	2009
	totaal	
gegevens per ultimo		
Banksaldi per ultimo		
rc.cr	80,21	3756,91
spaar	851,91	457,93
Banksaldi per ultimo	932,12	4214,84
inkomsten en uitgaven		
<i>Inkomsten:</i>		
donaties & honoraria gegeven door bestuursleden	120.583,47	3488,00
andere inkomsten (rente etc.)	7.628,73	0,00
<i>uitgaven:</i>		
literatuur		89,00
diversen		116,28 (**)
uitgaven totaal (*)	127.209,92	205,28
inkomsten minus uitgaven	1.002,28	3282,72

*) Zie voor de uitsplitsing van de uitgaven en de activiteiten in afzonderlijke jaren de jaarverslagen van de betreffende jaren.

**) De reis- en verblijfkosten werden de laatste jaren betaald door Micromacro Consultants

Verslag Bezoek aan Suriname 11-17 januari 2009

Dit bezoek telde drie activiteiten: 1) ondersteuning Input/Output tabel Commissie, 2) ondersteuning SPS bij constructie scenario hoe Suriname in 2009 door de Internationale Recessie zou kunnen komen, 3) ondersteuning CBvS bij verbetering van zijn CBMOD macro model.

Ondersteuning Input/Output tabel Commissie

Op maandag 12 januari en woensdagmiddag 14 januari was er een workshop met de Cie. Input- Output tabel, zie foto hieronder.

14 januari 2009 bij Stichting Planbureau Suriname, bijeenkomst Cie Input Output tabel
Van links naar rechts: Shakita Mahesh Kisoensing (SPS), Iwan Hoepel (SPS), Sanjay Gourisankar (CBvS),
Denise Shahkit (ABS), Lilian Tangali-Menke (SPS), Guillaume Koornaar (ABS) en (niet op deze foto): K.
Makandra (CBvS)

De methodiek van de zeer voorlopige I/O tabel 2005 werd besproken: van input sheets, de berekeningen sheet by sheet tot aan de I/O tabel, en vervolgens de berekeningen naar de CPS matrix. Voorts hoe deflator BBP te berekenen, rekening houdende met verschil invoerprijs, uitvoerprijs en consumptieprijsmutatie. Er zijn afspraken gemaakt voor verdere verbetering. (In juni werd hiermee verder gegaan en in december 2009 had ABS een concept I/O tabel 2007 gereed).

Ondersteuning SPS bij constructie scenario 2009 Suriname en Wereld Recessie

Op dinsdagochtend 13 januari en donderdagochtend 15 januari en zaterdagochtend 17 januari bespreking met deskundigen van SPS, Min FIN, CBvS, Universiteit, Bureau Staatschuld en

Staatsolie van een plausibel basis scenario 2009-2015, met de nadruk op 2009. Daarna zijn diverse scenario's gebouwd met daarin cruciaal hoe te grote vermindering van de deviezenvoorraad in 2009 en ook in 2010 en latere jaren te voorkomen. Diverse mogelijke beleidspakketten zijn doorgerekend en doorgesproken. Na het bezoek in januari is via telewerken verdere ondersteuning gegeven.

15 januari 2009 bij Stichting Planbureau Suriname, bouw van scenario's
Van links naar rechts voor: prof. dr. Tony Caram, Shakita Mahesh Kisoensing (SPS), Malty Dwarkasing (Bureau Staatsschuld), Lilian Tangali-Menke (SPS), Iwan Hoepel (SPS), Martine Tjalim (MinFIN),
Achter: Laurens Nede en Ai Brunings (Staatsolie), W. Amatali en Marlene Troenesetso (Min FIN)

Het resultaat is gepresenteerd op een conferentie, georganiseerd door Staatsolie op 9 april in Paramaribo door prof. dr. A.R. Caram (Universiteit) en dra. Lilian Menke -Tangali (SPS).
Conclusies: Door enkele meevallers in 2009 (olie, extra trekkingsrechten van IMF, overmaken restant Verdragsmiddelen Nederland) is er ondanks lagere exportprijzen geen groot effect op de deviezenvoorraad te verwachten, mits de overheid haar prudente monetaire-financiële beleid voort zet. Bij aanhoudende mondiale recessie komt de economie van Suriname in moeilijker vaarwater terecht in de loop van 2010. Simultane realisatie van groei en monetaire stabiliteit zijn dan niet langer gewaarborgd en verdergaande maatregelen zijn dan vereist.

Ondersteuning CBvS bij verbetering van zijn CBMOD macro model.

Op dinsdagochtend 13 woensdagochtend 14 en vrijdagochtend 16 januari workshops bij studiedienst CBvS, met als onderwerpen a) Wereld recessie scenario's en b) hoe CBMOD verder te verbeteren

Anders dan het Suryamodel (dat op www.planbureau.net staat), is het CBMOD model van CBvS niet openbaar (zodat speculanten er geen voorkennis aan kunnen ontleiden). De scenario's betreffende Wereld Recessie en Surinaamse economie zijn ook met CBMOD doorgerekend. Die leidden tot ongeveer dezelfde uitkomsten als die met behulp van het

Suryamodel van SPS. (De SPS verzorgt de gedetailleerde, micro informatie over de export per product etc. die als input in Suryamodel gaat, en ook in CBMOD wordt benut. CBMOD heeft meer detail op monetair gebied).

16 januari 2009 op Centrale Bank Suriname, bespreking scenario's
Van links naar rechts: prof.dr. Tony Caram, Sanjay Gaurisankar, Rosmini Warsosemito,
Harry Dorinni, Rakesh Adhin (CBvS), dr. Marein van Schaaijk (Stuseco), Karel Eckhorst (CBvS)

Trainingsbezoek aan Stuseco in Den Haag van vier medewerkers Studiedienst Centrale Bank van Suriname, 23 mei tot 11 juni 2009

Achtergrond:

In 1996 is door de Studiedienst van de Centrale Bank van Suriname in samenwerking met Stuseco het model CBMOD1 ontwikkeld. Het model is sindsdien als hulpmiddel gebruikt voor het vervaardigen van ramingen, het bouwen van scenario's en maken van beleidssimulaties. De bouw vond deels in Suriname plaats gedurende diverse bezoeken van Marein van Schaaijk, voorzitter Stuseco, aan CBvS, en gedurende een bezoek aan Stuseco in Nederland van enkele economen van CBvS.

In 2001 vond een grondige revisie van het model plaats: in feite werd het vanaf de grond (de basis tabellen van NR, BoP, Overheidsfinanciën, monetair overzicht en arbeidsmarktbalans) opnieuw opgebouwd. Dit gebeurde in het bijzonder gedurende een trainingsbezoek aan Stuseco in Nederland van 7-22 december 2001 van drs. Karel Eckhorst, drs. Rosmini Warsosemito en drs. Maikel Soekhnandan. Dit resulteerde in CBMOD-2.

Later werd dit model verder verbeterd tot CBMOD3. Dat als hulpmiddel wordt gebruikt bij het maken van de Kwartaal rapporten. Daarin wordt een analyse gegeven voor het lopende jaar op basis van een tabel met kerngegevens, die deels realisatiecijfers betreffen en voor de rest ramingen. Verder was er tussen de bezoeken aan Stuseco in Nederland contact via email en gedurende korte bezoeken van Dr. Marein van Schaaijk aan Suriname.

Workshop 9 juni in kantoor Stuseco in Den Haag

Van links naar rechts: Drs. Rosminie Warsosemito (CBvS), Drs. Sanjay Gaurisankar (CBvS), Drs. Karel Eckhorst (model coördinator CBvS), drs. Stephen Chong (MMC), Dr. Marein van Schaaijk (Stuseco) en Drs. Rakesh Adhin (hoofd Studiedienst CBvS)

De Studiedienst van uw Bank heeft onlangs, mede op basis van een verbeterd CBMOD model een notitie kunnen vervaardigen: “Mogelijke effecten van de internationale recessie op de Surinaamse economie 2008-2010”.

Op uitnodiging van de President van de CBvS heeft Marein van Schaaijk toen hij eind november/ begin december 2007 in Suriname was, beloofd dat enkele CBvS medewerkers op training bij Stuseco zouden mogen komen, nadat eerst in Suriname reeds het nodige werk zou zijn verricht. Gedurende zijn bezoeken aan Suriname 8-19 juli 2008 en 11-17 januari 2009 heeft hij gedurende diverse workshops bij CBvS begeleiding gegeven en tussendoor via internet. Zo was CBMOD3 bezig is uit te groeien tot CBMOD4, en was het moment aangebroken om het project “Upgrade CMBOD van 3 naar 4” af te ronden met een trainingsbezoek aan Stuseco in Den Haag (gedurende 23 mei tot 11 juni 2009), en een slotevaluatie bij CBvS op woensdagochtend 24 juni (dan is Marein van Schaaijk weer even in Suriname). De training in Nederland betrof niet alleen revisie van het model en verbeteren van het monetaire blok, maar ook deelden diverse experts hun kennis in het modelgebruik en de vertaalslag van modeluitkomst naar beleidsadvies.

Het trainingsbezoek mondde uit in een uitgebreid Verslag (77 blz.) plus CDROM met alle files inclusief het nieuwe CBMOD4.xls.

Activiteiten in het 39^e bezoek aan Suriname 18 juni – 2 juli 2009

Marein van Schaijk

1. Stichting Planbureau Suriname (SPS)

Workshops met modelteam SPS (scenario2011-2015) en bespreking met mw. Monsels (Suritax) op vrijdagochtend 19 juni, dinsdagochtend 30 juni: scenario's 2011-2015 bij SPS

2. Training in macro modelbouw op Universiteit

Workshop macro model bij IGSR Universiteit: op Zaterdagochtend 20 juni, dinsdagmiddag 23 juni, donderdagmiddag 25 juni. In deze workshops zijn 14 studenten economie getraind via training on the job van bouw van een eenvoudig macro model van Suriname. *Zie Studenterversie Macro model Suriname 25 juni 09.XLS met modelfile en toelichting*

Workshop modelbouw IGSR op Universiteit 23 juni 2009

3. Oplevering CBMOD 4 bij CBvS op 24 juni 2009

Woensdagochtend 24 juni bij CBvS: presentatie nieuwe CBMOD, afronding CBMOD4 project. Zie het uitgebreide Verslag Trainingsbezoek aan Stuseco in Den Haag van vier medewerkers Studiedienst Centrale Bank van Suriname, 23 mei tot 11 juni 2009

4. I/O tabel training bij ABS

Dinsdagochtend 23 en donderdagochtend 25 juni: workshop I/O tabel training bij ABS. Dinsdagochtend 23 juni (9.00-12.00) 22 juni gaf Marein een workshop bij ABS en deed hen voor hoe hij de I/O de tabel 2005 heeft gemaakt (herhaling en verdieping van de eendaagse training in mei 2007). Daarna is afgesproken dat het ABS in de volgende maanden zelf die berekeningen herhaalt voor een recent jaar (2007), en daarbij ook meer detailcijfers gebruikt dan Marein tot zijn beschikking had.

Verder donderdag ochtend workshop bij ABS met de hele I/O cie. Daarin liet Marein zien hoe van I/O tabel de CPS matrix af te leiden, en hoe die te gebruiken in macro model en link tussen macro model en bedrijfstakken model. (Heel beknop als voorbeeld het Namibië macroabc model met zowel bestedingsmethode als bedrijfstakken.)

Workshop I/O tabel bij ANS op 23 juni 2009

Commissie I/O tabel bij ABS op 25 juni 2009

5. Workshop voor Suriname Business Forum in Aula Anton de Kom Universiteit op 30 juni

Workshop voor Suriname Business Forum in Aula Anton de Kom Universiteit op 30 juni

Er is een achtergrond paper voor lezing en discussie voor Suriname Business Centre, in Aula Universiteit, Paramaribo, dinsdag 30 juni 2007, door dr. Marein van Schaaik

De paper staat op www.stuseco.org onder kopje 2009

Samenvatting:

Dit paper bestaat uit drie onderdelen.

Het eerste deel (tot bladzijde 19) betreft een overzicht van de internationale discussie over de effectiviteit van de ontwikkelingshulp. De ontwikkelingshulp blijkt niet tot een duurzame vergroting van het reële inkomen per hoofd in Afrika te leiden. Voor Suriname was dat al een kwart eeuw geleden geconstateerd. Dat wil niet zeggen dat de hulp nutteloos is, want die kan bijdragen tot een tijdelijke verlichting van de armoede, want de hulp draagt bij aan beter onderwijs, gezondheidszorg etc. Althans zolang de hulp voort duurt.

Uit oogpunt van liefdadigheid blijft de hulp dus nuttig, maar voor structurele daling van de armoede is iets anders nodig.

In dit paper wordt gezien hoe met behulp van sociaal-economische wetenschap en statistiek beter in kaart kan worden gebracht hoe de economie werkt. En vervolgens in welke richting de oplossing kan worden gezocht. Dan komen we uit bij de bijdrage van de bedrijven en de cruciale rol van de kostprijzen, en daarin het belang van groei van de productiviteit.

In het tweede deel (bladzijde 20 t/m 23) passen we de conclusies toe op Suriname. Het komt er op neer dat wordt berekend welke kostprijsverlaging (ten opzichte van de verkoopprijs) nodig is om de tien belangrijkste export producten rendabel te krijgen en nieuwe producten of diensten te kunnen starten. Dat vereist belasting verlaging en verhoging van de productiviteit. In het eerste deel is al aangegeven hoe overheid, binnenlandse private sector, werknemers en consumenten daaraan bij kunnen dragen.

Het derde deel (vanaf bladzijde 24) bestaat uit bijlagen met nadere informatie voor wie er dieper in wil duiken.